

Inatsisartunut ilaasortamut
Jørgen Rosbach
Demokraatit

31-07-2025
Suliap normua
2024 - 10523
Allakkap ilisarnaataa
25564918

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Nassitsigasuaat (+299) 34 66 66
E-mail: ian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Imminut toquttarnerup pinaveersaartinneqarnera pillugu §37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 101-2025-mut akissuteqaat

Asasara Jørgen Rosbach.

Apeqqutitut qujanaq. Apeqqutit tullinnguuttut ataasiakkaarlugit assileneqarsimapput, akissutiniq tullegarlutik.

1. QAMANI (2023-2028) atortuulersinneqarnerata kingorna uppersaatalimmik immiut toquttartut toqoriartartullu amerlassusaanik appartitsisimava?

Kalaallit Nunaanni Politiit 2023-mi 2024-milu ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissaataat naapertorlugit immiut toqunneqarnerit immiut toqoriarnerit amerlassusiisa apparsimanerannik nalunaarsuisoqarsimanngilaq. Kalaallit Nunaanni Politiit 2024-mi ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissaataat pillugit takussutissiaq ataaniittoq takuuk.

7.1 Suliart allat toqqakkat amerlassusaat

	2020	2021	2022	2023	2024
Toqusut/toqusimasunik nassaarnerit pasinartut	48	66	82	61	72
Immiut toqunneqarnerit	41	49	41	39	47
Immiut toqoriarnerit	120	90	96	94	87
Immiut toqunnissamik siorasaarnerit	1201	1309	1172	1162	1183

a) Qaagu Inatsisartut killiffissiuilluni nalunaarusiamik takunissartik naatsorsuutigisinnaavaat?

Periusissiaq Qamani – Immiut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu periusissiaq 2023-2028 naapertorlugu suliniutinik naleqqussaanissamut malitseqartitsinissamullu aqutsisoqatigiit killiffiit pillugit allakkiat atortartussaagaat siunertaasimavoq. Sapaatip akunnera 28-mi Paarisap 2024-mut killiffik pillugu allakkiaq Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmut nassiunnikuuaa. Ukiaru killiffik pillugu allakkiaq

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutaavoq.

b) Qanoq inuusuttut qanigisaasullu iliuusissiap suliniutigineqarneranni nalilersorneqarnerannilu akuutinneqassappat?

MIO qanimut suleqatigalugu piviusulersaarullu Qamani aallaavigalugu periusissiaq-Qamani ineriartortinneqarsimavoq, piviusulersaarummi inuusuttut pisariaqartitativik pillugit imminullu toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu isiginnittariaatsiminnik namminneq oqariartuuteqarput.

Periusissiami suliniutinik piviusunngortitsiniarnerup ilaattut Paarisap GUX Aasiaat aamma Greenland Business School tikeraarsimavai, tassani pingaartumik Qamani-app-ip ineriartortinnissaanut attuumassutilimmik, inuusuttut akuutinneqarnissaat qulakkeerniarneqarsimavoq. Aammattaaq inuusuttunik workshopertitsinissaq siunertaralugu Paarisap sap. ak. 36-imi Kommune Kujallermut tikeraarnissani pilersaarutigaa. Tamanna periusissiami suliniuteqarfigineqartussanut 2-mut naapertuuppoq, tassani innuttaasunik akuutitsinissamik aallussineq suliniuteqarfigineqartussaavoq. Sumiiffinni inuusuttut sumiiffigisartagaanni imigassaq aalakoornartortalik pillugu ileqqoreqqusanik suliaqarnissaq siunertaavoq, kiisalu sumiiffinni suliniutinut innuttaasunut sammititanut tulleriaraluni iliuuserisassanik sumiiffinnilu sullissisut suliaannik pitsanngorsaannissamik ineriartortitseqqinnissamillu siunertaqarluni sumiiffiit isummersorfigineqartatut pioreersut pillugit ilisimasat katersorneqassapput.

Kalaallit Nunaanni Peqqissusermik Ilisimatusarfik suleqatigalugu periusissiamik atuutilersitsinissaq nalilersorneqassaaq. Nalilersuilluni suliaqarnermi inuusuttut aammattaaq akuutinneqassapput, soorlu aamma februaari 2024-mi periusissiap saqqummiunneqarneranut atatillugu qitiusumik atuuffeqarsimasut.

2. Naalakkersuit qanoq nalilerpaat, iliuusissiap anguniagaasa iserfigiiminartumik saaffiginniffissatut periarfissat aammalu innuttaasut imminut toqunnissamik eqqarsartunut tapersersuineq pitsaasoq naammassimanersoq?

Nuna Tamakkerlugu Tarnikkut Piginnaanngorsaaviup Siunnersuisarfiullu, Inulerviup pilersinneratigut kiisalu Tusaanngami siunnersuineramik neqeroornikkut, innuttaasut imminut toqoratarsinnaasut saaffiginninnissaannut periarfissat iserfiugiminartut anguniarnerisigut, pitsaasumik tapersersorneqarnissaat naammassineqarsinnaasoq Naalakkersuisut nalilerpaat.

a) Piffinni inunnik attaveqarfissanik sullissisussanillu imminut toquttarnerup pinaveersaartinnissaanut nunaqarfinni illoqarfinnilu pilersaarutigineqartut pilersinneqarsimappat?

Sumiiffinni sullissisunik pilersitsiniarnermi Pinaveersaartitsinermut ataatsimiititaliaq akuutinniarlugu Paarisa maannakkorpiat periarfissanik ujartuivoq. Tamatuma saniatigut nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsinermut siunnersortit qaammatit pingasukkaarlugit qarasaasiakkut ataatsimiittarput. Apeqqummut 1.b.-mut akissuteqaat aamma innersuussutigineqarpoq.

i. Taakku nalilersorneqarsimappat?
Naagga.

3. Naalakkersuisut ilisimasaqarnerpat Tusaannga-mut sianertartut apparsimanerannik, qaffassimanerannik imaluunniit allanngorsimannginnerannik iliuusissiap atortuulersinerata kingorna?

Kisitsisit piffissanut assigiinngitsunut takutitsiffiusut oqaatigiineqassaaq: ukioq 2024 tamakkerlugu taavalu ukiup 2025-p affaani siullermi. Assilissamik eqqortumik takutitsinaviannngimmat, tamanna toqqaannartumik sanillersuunneqarsinnaanngilaq. Taamaalluni kisitsisit ineriartornermi pissusiulersimasunut takussutissatut paasineqartariaqarput.

2025-mi, pingaartumik 16-17-illu akornanni ukiulinnit aamma 21-25-llu akornanni ukiulinnit, saaffiginnissutit imminut toqunnissamik tunngasut amerlassusii katillugit qaffariassasut kisitsisit maannakkumut takutikkallarpat. Pisuni pinasuartuni innuttaasut Tusaanngamut attaviginnittalersimasut amerliartortut taavalu inunniit imminut toqunnialerlutik saaffiginnissutit amerlerialaarsimasut kisitsisit aammattaaq takussutissiipput.

Aammattaaq 2024-mut sanilliullugu, 2025-mi innuttaasut saaffiginnittut siusinnerusukkut imminut toqunnissamik eqqarsateqarsimasut amerleriarsimasut erseqqissumik takuneqarsinnaavoq. Tamanna aamma inunnut imminut toqoratarsinnaasutut nalileneqarsimasunut atuuppoq.

4. Nunatta iluani suliniuteqartoqarsimava imminut toquttarnerup nipangiutiinnartannginnissaanik siunertaqartumik soorlu iliuusissiami tamanna peqqussutigineqartoq?

2024-mi nunatsinni paasititsiniaaneq *Yellow September* siullerpaamik ingerlanneqarpoq ukiumilu matumani ingerlanneqarqinnissaa pilersaarutaavoq. Imminut toquttarneq pillugu paquminarunnaarsinneqarnissaa, eqqarsartaatsikkut peqqissuunerup oqallisigineqartarnissaanut ajornannginnerulersinneqarnissaa, imminut toqoratarsinnaanermut ersiutiniq ilisimasaqarnerulersitsinissaa kiisalu ikiorneqarnissaa tapersersorneqarnissarlugu pillugu sumut saaffiginnissanerluni ilisimasaniq ingerlatitseqqinnissaa matumani siunertaapput.

Eqqarsartaatsikkut peqqissutsip siuarsarnissaa aallunniarlugu qaammammi maajimi *Qamani Peqqissuusa* aammattaaq ingerlanneqarpoq. Paquminarsaajaanermi suliniuteqarnerup ilaattut piviusulersaarut *Life on the Edge* nunatsinni sumiiffinni arlalinni takutinneqarpoq. Takuteqqaarneqarneranut atatillugu Paarisa Nuuk International Film Festivalimut aningaasanik tapersiisimavoq.

Tamatuma saniatigut Iperaq Consult islandimioq atuakkiortoq suleqatigalugu atuagaq *Qimagaasut Nipaat* saqqummersippaat, taanna maajimi saqqummiunneqarpoq. Atuakkami sammineqartut tassaapput inunnut imminut toqussimasunut qanigisaasut akornanni aliasunneq annaasaqarnerlu, tassunga ilanngullugu tamassuma malitsigisaanik inuunermi sakkortuumik misigisaqarsimanermik qaangiisinnaaneq. Saqqummiinermut atatillugu ataatsimeersuaartitsinissamut Paarisa tapersiilluni ikiuussimavoq.

a) Taakku qanoq kinguneqarsimappat?

Suliniutit ineriartortitsinermillu suliaqarneq piffissamik atuinarput, taamaammallu Naalakkersuisut piffissami matumani tamakkiisumik sunniutit nalilersorsinnaanngilaat. Taamaattoq *Yellow September* innuttaasunit tigulluarneqarpoq, tamanna siunertamut sammisassanullu siammasissumik tapersersuisoqarneranik ersersitsivoq.

5. Alloriaatit suut tiguneqarsimappat meeqqat atuarfianni inuusuttullu ilinniarfiini inuunerissaarnerup tarnikkullu peqqissutsip annertusarnissaanut?

Meeqqat atuarfiini atugarissaarneq eqqarsartaatsikkullu peqqissuuneq pitsaanerulersinniarlugit, siunnersuisarfik Tusaannga.gl maaji 2024-mi saqqummiunneqarpoq. Nittartagaq meeqqanut inuusuttunullu 10-18-inik ukiulinnut sammititaavoq atuarfiillu iPad-iinit tamanit iserfigineqarsinnaalluni. Paasissutissanik pissarsiariuminartunik, imminut ikiornissamut atortussianik kiisalu siunnersuisarfimmik neqerooruteqarpoq, matumani chatseqarlunilu digitalikkut "inuusuttumiit inuusuttumut" oqaloqatiginnittarfeqarluni.

Paarisap app-i imminut ikiornissamik qitiutitsisoq aamma inuusuttunut inersimasunullu iserfigiuminartunik saaffiginnissamut periarfissalik ineriartortileruttorpaa. 2025-p ukiaani app-i saqqummiunneqassasoq naatsorsutigineqarpoq. Periusissiami suliniuteqarfigineqartussap 3-p ilaattut inuusuttut ilinniarfii pillugit Paarisap Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmik suleqateqarneq pilersinnialeruttorpaa. Atugarissaarneq eqqarsartaatsikkullu peqqissuuneq pillugit suliaqarnermi ilinniartut akuutinneqarnissaat siunertarineqarpoq. Aammattaaq sakkortuumik misigisaqarnerlunnerit isumaginissaannut upalungaarsimanermut pilersaarusiortoqassaaq.

a) Suliniutit taakku sunniutaat qanoq naatsorsorneqarpa?

Meeqqaniit inuusuttuniillu 13-17-inik ukiulinnit imminut toqunnissaq pillugu saaffiginnissutit amerlassusii tigussaasumik qaffariarsimasut, kisitsisitigut paasissutissat Tusaanngameersut takutippaat. Maaji 2024-mi nittartakkap siunnersuisarfiup Tusaannga.gl-ip saqqummiunneqarneraniilli meeqqaniit inuusuttuniillu 18-it inorlugit ukiulinnit saaffiginnissutit amerlassusii katillugit 2023-mi 375-imiit 2024-mi 618-inut amerleriarsimapput. Tamanna 64,8 %-inik qaffariarneruvoq.

Nittartakkap saqqummiunneqarneraniit katillugu 42.305-riarluni iserfigineqarsimavoq, 8.241-nik immikkuullarissunik atuisartoqarluni agguaqatigiissillugulu isernermi ataatsimi quppernerit iserfigisat 3,49-uullutik.

Inuusuttut angajulliuneruset 15-25-nik ukiullit tunaartaralugit, nittartakkap siunnersuisarfiup allilernerneqarnissaanut aammattaaq ineriartortitsinermik aallartitsisoqarnikuuvoq, tassani imarisat, oqaatsit attaveqariaatsillu naleqqussarneqarput.

6. Naalakkersuisut oqaluuserisamut soqutiginaatilinnik allanik paasissutissiisinnaanerlutik?

Imigassartorsimatilluni imminut toqunnerit imminullu toqoriarnerit assut amerlammata, imigassap ajornartorsiutaaneranut tunngasumik sakkortuumik annertuumillu suliniuteqarnissamut pisariaqartitsiviusoq Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisup upernaami kingullermik tusagassiortunik katersortitsinermi naqissuserpaa. Taamaattumik nuna tamakkerlugu, imminut toquttarnermik pinaveersaartitsillutik ikiuisissanik, sumiiffinni tunngavilinnik maligassiuisussanik ilungersuussilluarlutik suliaqartartussanik Naalakkersuisoq pilersitsiniarluni sulissuteqarpoq.

Tamatuma saniatigut inuusuttumiit inuusuttumut tarnikkut ikiueqqaarsinnaanissap annertusinissaanut Naalakkersuisoq sulissuteqarpoq, tamannalu pilersaarutip Qamanip suliarineqarnerata nalaani inuusuttuniit ujjartorneqarsimavoq. KRK INUA-mik suleqateqarneq annertusinneqassanngippat suleqatigisinnaasat allat ujjartorneqassapput. Tamanna Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup aallartereersimavaa.

Aammattaaq piffissap ingerlanerani meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inissinneqartarneri ikinneruleriartornissaat pillugu Naalakkersuisoq ilaqutariinnik paarsisartunik atuinerulernissaq pillugu sulissuteqarpoq. Meeqqat inuusuttullu inissinneqarsimasut, kingusinnerusukkut inuunerminni tarnikkut sanngiissuseqalernissamik aarlerinaateqarnerusut, siusissukkut iliuuseqarfigineqarnerat imminut toqunnissaminnik pinngitsoortinnissaanut sunniuteqarluartutut nalilerneqarnera pissutaalluni siusissukkut iliuuseqarneq patajaallisinneqassaaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Mads Pedersen

